digitized by ukrbiblioteka.org

ЗА САМОСТІЙНІСТЬ, ЗА СОБОРНІСТЬ, ЗА ДЕМОКРАТІЮ

НАРОДНА ВОЛЯ

ОДИН ЗА ВСІХ, ВСІ ЗА ОДНОГО

NARODNA WOLA—THE PEOPLE'S WILL

РІК XXXI. Ч. 31. СКРЕНТОН, ПА., ВІВТОРОК, 18 БЕРЕЗНЯ, 1941. ЦІНА ТРИ ЦЕНТИ — PRICE THREE CENTS SCRANTON, PA., TUESDAY, MARCH 18, 1941. XXXI YEAR. No. 31.

СТО ТИСЯЧ БРИТІЙСЬКОГО ВІЙСЬКА ПРИБУЛО ДО ГРЕЦІЇ, ДВІСТА ТИСЯЧ У ДОРОЗІ

ЮГОСЛАВЯНСЬКИЙ УРЯД, ПІД ЗАГРОЗОЮ ВНУТРІШНЬОЇ РЕВОЛЮЦІЇ, ПОКИДАЄ ДУМКУ ПРО СПІЛКУ З ГІТЛЕРОМ

БРИТІЙСЬКА АРМІЯ В ЕТІОПІЇ ПІДХОДИТЬ ДО СТОЛИЦІ АДДІС АБАБА

Розвиток подій на Балкані приймає в останніх днях напрямок щораз більш несприятливий для планів Гітлера. Гітлер надіявся стероризувати решту балканських держав, примусити їх до здачі самим пострахом і тим чином позбавити Британію її останніх приятелів у південній Европі. Гра, як показується, не вдалась.

Політичні обсерватори щораз більше схиляються до думки, що війна на Балкані неминуча та що в тій війні разом з Британією будуть стояти проти Гітлера: Греція, Туреччина і — Югославія.

Британське військо в Греції

Найважнішою подією на Балкані за останні дні є поява значних британських сил на території Греції.

Хоча все ще нема урядових потверджень на те з жадної сторони, то вже не підлягає сумніву, що на протязі минулого тижня в кількох грецьких пристанях висіло яких 100 тисяч британського війська. Кажуть, що дальших 200 тисяч находяться в дорозі з Африки і з Азії. Крім того Британія перевезла до Греції велитенські запаси зброї, в тому сотні тенків і літаків.

Цей факт є найкращим покажчиком, що не лиш не заноситься на закінчення італійсько-грецької війни, але що Греція згодилась стати осередком у підготовці збройного опору проти дальшого поширення німецьких впливів на Балкані.

Туреччина обіцяла збройну поміч Греції

Становище Туреччини теж значно прояснилось в останньому часі. Можливість переходу цеї країни в табор держав "осі" тепер цілком виключена і всі здогади обертаються біля одного питання: Чи Туреччина обмежиться до оборони власних кордонів, чи вдарить на німецьку армію з боку, як Гітлер виповість війну Греції.

З достовірних джерел подають, що турецький уряд дав Греції обіцянку збройної помочі проти Гітлера та що ця заява причинилась до скріплення непохитного становища греків супроти німецького натиску. Подібне запевнення мала дати Туреччина Югославії.

Турецький уряд заходиться в останній хвилі перед вибухом балканської війни відживити давню балканську антанту, тобто спілку балканських держав у складі Туреччини, Греції і Югославії. Такий крок міг би остудити запал Гітлера до воєнного походу на Балкан.

Спеціяльний післанець турецького президента, Ісмета Інону, поїхав у суботу до Берліна передати письменну відповідь на недавнього Гітлерового листа. Відповідь, кажуть, містить чемне відклонення пропозиції Гітлера, що Німеччина візьме на себе охорону інтересів Туреччини.

Зміна в становищі Югославії

Югославія вважалась ще цілком недавно певною здобичю для Гітлера. Сьогодня бачуть у ній можливу союзницю для Британії в балканській війні. Напередодні підписання договорів Гітлера з югославянським урядом стались події, що заставили Югославію завагатись.

Вплинули на те події навколо Югославії, як поява британського війська в Греції, рішучий опір греків проти німецького натиску і такий сам опір Туреччини. У Сполучених Державах ухвалено закон про допомогу демократичним державам і президент Розевелт в одній з останніх пресових конференцій заявив, що ця поміч буде уділена також Югославії, якби її напав Гітлер. Югославія почула себе певнішою.

Загальний спротив населення і армії

Одначе найважнішою причиною, що заставила регента Павла і його кабінет здержатись від підписання спілки з Гітлером, був загальний спротив населення й армії проти такого кроку. Кореспондент нюйорського "Таймс"-у телеграфує з Білгороду, що на початку цього місяця Югославія була близька до революції для протесту проти політики, що мала впустити до Югославії німецьку армію.

Згаданий кореспондент каже, що 6-го березня югославянський регент, князь Павло, скликав кабінет і заявив, що підписання договору з Німеччиною конечне. Пятьох міністрів заявили тоді, що внесуть резиґнацію, якщо це станеться. Політичні партії з усіх частин Югославії, включно з хорватськими, заявили регентови, що вони противляться такому договорови. Те саме заявили губернатори (бани) всіх югославянських провінцій. Югославянська армія здавна відома з ворожого становища до Німеччини. Вона теж сказала своє слово.

Кілька днів пізніше регент ще раз пробував переперти на засіданні кабінету свою пропозицію. Одначе справа перепала.

Нехіть до Німеччини почала проявлятись більш відкрито й відважно. Навіть відомі з прихильного до Німеччини становища газети пишуть тепер, що Югославія може переговорювати тільки як рівний з рівним.

Війна на двох фронтах назріває

У такій ситуації численні обсерватори вважають війну на Балкані питанням кількох днів. Викликує навіть здивування, що Гітлер ще не вдарив на Грецію і дає змогу Британії перевозити день за днем військо до Греції.

Є здогади, що причиною цеї неактивности Гітлера є його закулісові торги з Сталіном, щоб мати безпечні тили підчас балканської війни. Кажуть, що совітський комісар війни, генерал Тимошенко, зявився на басарабськім кордоні та що там стягнено багато совітського війська. Догадуються, що Сталін хоче використати нагоду, щоб добути від свого німецького спільника нові уступки.

Війна на два фронти буде для Гітлера дуже не на руку, бо примусить його відтягнути частину армії і літаків в інше місце. Його планом було скупчити всі сили на весну для великої офензиви проти Англії.

Війна в Африці

В Етіопії британські війська, що наступають від півдня, заняли місцевість Джіджіґа, всього 35 миль від одинокої залізничої лінії, що веде з столиці Аддіс Абаба до морського берега. Одночасно північна колумна британської армії наблизилась теж на кількадесять миль від етіопської столиці.

Заняття Аддіс Абаби вважають справою недалекої будучности.

ЧЕСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ СПРОТИВУ

Організоване німцями свято прилучення Чехії обернулося у величаву демонстрацію чеського спротиву. По наказу лондонського уряду, переданому через радіо, в цей день чехи старалися найменше виходити з дому, не показуватися на вулицях чи в публичних місцях. Вулиці, театри, крамниці, каварні, ресторани спорожніли. Міста немов вимерли, обернулися в кладовища.

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ЖИДІВ ЗА АМЕРИКУ

З Ціріху повідомляють, що в Німеччині говорять вже про збільшення репресій на жидів за те, що Америка ухвалила закон про поміч Англії. Німецька преса каже, що жиди в Америці ведуть пропаганду проти Німеччини.

ПОСТАЧАННЯ НІМЕЧЧИНИ З СССР ЗРОСТАЄ

Міністерство торговлі у Вашингтоні дістало відомости, що товаровий рух між СССР та Німеччиною значно збільшився, бо побудовано девять нових стацій на російсько-німецькому кордоні для перевантаження всього, що везеться з СССР на вужчу німецьку колію. Опріч того, велика кількість вантажу йде через ті балтійські порти, які Росія прибрала до своїх рук. З цього між іншим виясняється, чому Росія їх захопила, а Німеччина з тим погодилася.

Хоча певних відомостей про кількість перевезеного вантажу нема, зате відомо, що за рік 1940 перевезено більше мільйона метричних тон хлібного зерна. Сподіваються, що в цьому році буде перевезено від півтора до двох мільйонів тон хлібного зерна.

СССР ТУМАНИТЬ ЮГОСЛАВІЮ

Совітський посол в Болгарії, В. Плотників, після двомісячної відпустки (саме в гарячий час натиску Німеччини), вернув тепер до Білгороду і повідомляє, що СССР невдоволений спробами втягнути Югославію у "вісь", та навіть готов помогти Югославії втриматися від того і підпише з нею договір про дружбу, коли Югославія першою висловить таке бажання.

ЖЕРТВИ ВИБУХУ В СЕВІЛЛІ

Дальші вістки з Севіллі в Еспанії, де стався вибух порохівні, подають, що добуто зі звалищ трупи 50 осіб. Поранених було коло 500. Лиш кілька осіб встигли вискочити з будинку, де був вибух, і урятуватись. Забито вартових вояків, сторожа, його дружину й семеро дітей. Сусідні доми сильно пошкоджені. Там теж є вбиті. Без притулку залишилося коло 2,500 осіб.

ДАЛІ СТРАЙКУЮТЬ

Автобусовий страйк у Ню Йорку триває далі. Юнія перестерігає компанії перед вживанням страйколомів. Компанії заявили, що не наймати-муть нових робітників, але пічнуть рух, як тільки зголоситься до праці більше число бувших робітників, які зразу вийшли на страйк.

САБОТАЖ НА ЗАЛІЗНИЦІ?

Пасажирський потяг, що їхав з Кливленд до Питсбурга, вискочив з шин біля Бейден, Па., і частишо впав у ріку. Машиніст і троє пасажирів, у тому числі 11-місячна дитина, втратили життя. Більше як 100 осіб були потовчені і ранені. Причиною катастрофи було злочинне усунення цвяхів біля одної шини, наслідком чого потяг перевернувся.

Припускають, що саботажники підготовили припадок для поспішного потягу, який їхав 18 хвилин раньше та який щасливо оминув нещастя. Коли б він був вискочив з шин, число жертв було б певно багато більше.

На саботаж вказує те, що при вибиранні цвяхів злочинці не пошкодили електричного дрота, який іде здовж шин, а який, коли його перервали б, автоматично наставив би сиґнали на знак небезпеки.

НІМЕЦЬКИЙ ТЕРОР У ГОЛАНДІЇ

Німецькі власти повідомили, що за саботаж, терор і шпіонажу знов розстріляно 15 голандців.

ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ПЕРЕСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З СССР

З місточка Ейдкунен на совітсько-пруському кордоні повідомляють, що переселення німців з СССР, яке провадиться через цю стацію, закінчиться протягом яких двох тижнів. Згідно з договором, який підписано 15 місяців тому між нацистичною і комуністичною владою, переселитись має коло 400,000 німців. Величезна більшість тих, що переселяються в "країну своїх батьків та дідів", ніколи Німеччини й не бачили. Покладаються на Гітлера, що він подбає про них, бо так обіцяв. "Ми, мовляв, не знаємо, куди їдемо, але не турбуємось, бо певні, що все буде добре."

До переїздної стації німці підїзджають з ріжних сторін СССР на кінських підводах, автомобілями, автобусами й залізницею. На кордоні їх зустрічають німецькі агенти, які розпреділяють приїзжих по таборах, де вони дістають і призначення, на яке саме місце мають їхати. Переважно на села.

РОЗЕВЕЛТ ЗАВЗИВАЄ АМЕРИКУ ДО "НАЙВИЩОГО ЗУСИЛЛЯ"

Пояснюючи у радіо-промові значіння закона про поміч державам, що змагаються з диктаторами, президент Розевелт завізвав у минулу суботу американський нарід "зробити найвище зусилля", щоб перемогти Гітлера і його союзників. Розевелт без обиняків заявив, що американське зброєння і поміч противникам аґресорів є звернені проти диктаторів в Европі і Азії. Америка мусить розбудувати свою оборону і помогти Англії без застережень, всіми своїми силами.

"Рішучість Америки не сміє бути обмежена охотою добути з війни непомірні зиськи. Її не сміють ослаблювати непотрібні страйки робітників, короткозорість компаніцьких управ, чи саботаж. Розумні робітничі лідери і розумні управителі мусять зрозуміти, як дуже це потрібне, щоб вони разом понесли деякі жертви для цієї великої спільної мети. . . . Диктатори Европи і Азії не можуть тепер мати ніякого сумніву щодо однодушности американського народу."

Розевелт далі вказав, що в потребі демократична держава може діяти швидко й рішуче, не резиґнуючи зі своїх демократичних прав, привілеїв і традицій. Після основної дискусії на початку тижня ухвалено закон про поміч Англії, за пів години він був підписаний президентом, за десять хвилин були підписані розпорядки, що яка країна має негайно дістати, і при кінці тижня призначені воєнні припаси були вже в дорозі з Америки до союзних держав.

Промову Розевелта Америка приняла з загальним одобренням. Бувший республиканський кандидат на президента, Вендел Вилкі, підтримав її вповні, також і інші республиканці. В Англії тисячі людей повставали раненько (там була третя година ранку, як Розевелт говорив), або не лягали спати, щоб почути, що Розевелт скаже.

В Італії фашистівська преса і радіо дуже обурились і заявили, що Америка є вже властиво у війни з державами "осі". В Німеччині Гітлер пробував відповісти Розевелтови несподіваною промовою, в якій казав, що американська поміч не врятує Англії, та що нацисти таки переможуть. Одначе так Гітлер як і італійські фашисти признали, що поміч Америки "затягне війну".

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧИТЬ АРБІТРАЦІЙНУ КОМІСІЮ ДЛЯ СТРАЙКІВ

Користуючись своїм правом координувати працю над обороною Америки, президент Розевелт рішив призначити арбітраційну комісію для посередництва у страйках в тих індустріях, які виробляють зброю, амуніцію й інші засоби оборони. Комісія буде складатись з одинацяти членів, в тому числі з чотирьох представників робітничих організацій, чотирьох заступників організацій підприємців, та трьох членів, призначених урядом споміж консументів і від самого правительства.

Американська Федерація Праці погодилась на таку комісію, Конґрес Індустріяльних Організацій опирався і пропонував, щоб призначати посередничі ради для кожної індустрії. Пізніше, під натиском президента, К. І. О. таки пристав на новий план і обіцяв призначити двох своїх заступників до арбітраційної комісії. Вона матиме право розглядати причини страйку і робити офіціяльні пропозиції замирення.

Встановленням такої комісії Розевелт сподіється запобігти більш гострим протистрайковим мірам, які задумують пропонувати реакційні кола в конґресі й сенаті. Він також хоче запобігти страйкам невеликих груп робітників, які стримують виріб чи постачання важних частин чи сирівців, що у свою чергу задержує працю цілих великих ділянок воєнного промислу.

СТЕРЕЖУТЬ ГОЛАНДСЬКІ КОЛОНІЇ В АЗІЇ

Коли Гітлер напав на Голандію, її флота найшла захист у великих голандських колоніях у східній Азії. На горішнім образку бачимо голандські кораблі на сторожі одної з морських баз на острові Джава. Внизу на ліво дві голандські субмарини, на право летунська база в голандській Східній Індії.

АРЕШТ АМЕРИКАНЦЯ В БЕРЛІНІ

Німецькі власти арештували американського репортера Юнайтед Пресс у Берліні, Ричарда С. Гателета. Йому закидають шпіонажу в користь "одної ворожої держави", яку він мав вести поза своєю репортерською працею.

"СЛАВЯНСЬКІ ЛЕГІОНИ" НА ПОСЛУГАХ НІМЦІВ?

Лондонський "Дейлі Експрес" повідомляє, що Гітлер таємно організує "славянські легіони" з словаків та українців для можливого нападу на СССР.

Ці вістки потверджують німецьку пропаганду на Словаччині ідеї походу на СССР, щоб цим страшити Сталіна й не пускати до втручання в балканські справи. Про успіхи цієї пропаганди конкретних відомостей ніде не подавалося.

СТРАШНІ ЗАВІЇ І БУРІ НА ЗАХОДІ

Несподівані вітри й снігові завії, що просунулись з канадійських Скельних Гір на північно-західні стейти Америки, спричинили смерть 56 осіб у стейтах Норт Дакота і Минесота. Сотні автомобілів і автобусів застрягли на безлюдних дорогах в снігу. На озері Суперіор недалеко Маркет, Мишиґен, вітер і филі відірвали величезну кригу, на якій було сорок кілька осіб, що ловили рибу, в тому числі дві жінки. Крига розкололась на менші куски. Двацять осіб вітер загнав до берега, про решту невідомо, що сталось з ними. З берега їм не післано помочі, тому що вітер знімав филі, високі на 25 стіп. Буря просунулась далі на схід і від неї вкрились снігом всі стейти аж до Атлантійського Океану.

digitized by ukrbiblioteka.org

Народна Воля

NARODNA WOLA — THE PEOPLE'S WILL

Орган Українського Робітничого Союза в Скрентон, Па. Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу, за винятком державних американських і українських свят.

Ukrainian paper published every Tuesday, Thursday and Saturday, except on National or Ukrainian holidays, by the Ukrainian Workingmen's Association, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

Entered as second-class mail matter June 16, 1913, at the Post Office of Scranton, Pa., under the Act of March 8, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, of the Act of October 3rd, 1917, authorized July 10th, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:	SUBSCRIPTION RATES:
В Сполучених Державах з виїмком Скрентон, Па., на рік $3.00	In the United States (except Scranton, Pa.), per year $3.00
На пів року $1.50	Per 6 months $1.50
В Канаді, заграницею і в Скрентон, Па., на рік $5.00	In Canada, foreign countries and in Scranton, Pa., per year $5.00
На пів року $3.00	Per 6 months $3.00
Ціна поодинокого числа 3 центи	Single copy 3 cents
Телефон: 2-8897	Telephone: 2-8897

Адреса — Address
NARODNA WOLA, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

За оголошення редакція не відповідає

ПОДОРОЖ МІНІСТРА МАТСУОКИ

Після недавніх дуже войовничих заяв японських міністрів, генералів і преси, діяльність японської армії і флоти на південно-азійських островах і водах, а теж і галасливість японської пропаганди замітно притихли. Як відомо, японці дуже войовничо заявляли, що південно-східна Азія та острови між нею і Австралією повинні находитись під виключним впливом, коли не під безпосереднім панованням Японії. Це, казали, є їх "сфера інтересів" і ніхто не має права до цього мішатись.

Японський галас стрінули англійці і американці скріпленням своєї флоти на водах Спокійного океану та збільшенням залог в англійських колоніях. Управа голандської Індії увійшла з ними і з урядами Австралії та Нової Зеландії у тісний контакт і "жовта навала" з півночі станула нараз перед рішучим "білим" поготівлям ставити опір.

Японці сподівались, що їхній блоф не буде розкритий і що їм вдасться добитись важних успіхів без того, щоб за ті успіхи треба було воювати. Особливо ж вони не сподівались, що Сполучені Держави приймуть міри, які побільшать ударну силу інших держав на південному Пацифіку. Сама ж Англія і Голандія, на їх думку, певно не ставили б опору японській експанзії і уступили б перед самою погрозою.

Американська підтримка Англії і Голандії у тій частині світа примусила японських мілітаристів присісти. Разом з тим вони — коли не всі, то розумніші з них — слушно замітили, що совітсько-японські відносини таки не наладнані. Коли ж Японія вмішалась би у війну з англо-американсько-голандським блоком, тоді яка певність, що Сталін не зачне "рятувати" від японської окупації манчурців, корейців, а навіть північних хінців, так як "рятував" естонців, білорусинів і західних українців.

Мало того: готовлячись до воєнної розправи з англійцями і голандцями, японські генерали не рахували на американську підтримку тим державам. Вони знали доволі добре сили обидвох своїх білих противників та рахували, що німецька офензива в Европі не дозволить згаданим державам ті свої сили побільшити. Справа приняла цілком інший вигляд, коли нараз з Америки почали прибувати нові літаки не тільки до англійської твердині Сінґапур, але й на Гавайські та Филипинські острови. Японці зрозуміли, що проти модерних американських літаків їх старі моделі аеропланів не будуть нічим більше, як тим, що в летунстві є відоме під назвою "літаючих домовин". А могуча американська флота не тільки сильно утруднить наступ на південь, але може сама почати наступ на Японію.

З отсих міркувань зродилась думка вислати міністра закордонних справ, Йосуке Матсуока, до Европи. Він їде ніби то відвідати своїх "партнерів" з потрійного диктаторського союза, але на ділі його метою є однаково Москва, як і Берлін. Там він буде старатись усунути дві головні перешкоди, які загрожують не тільки японському походови на багаті південно-пацифічні колонії, але навіть дотеперішнім здобуткам у Хіні. В Токіо знають дуже добре, що призбирані для відбиття японського нападу англійські і голандські сили та припаси можуть бути дуже легко вжиті й для помочі Чіян Кайшекові, коли того японського нападу не буде.

Тому Матсуока в першій мірі буде старатись дістати в Москві запевнення, що большевики не нападуть на японців з тилів, коли японська армія і флота заплутаються у війну на південних морях. Він теж буде домагатись, щоб Москва не помагала занадто хінцям, тому що й така "диверзія" готова попсувати японські плани. За те він готов давати Совітському Союзови всілякі обіцянки, а то й відступити йому частину добичі з хінського грабіжу.

В Берліні Матсуока буде домагатись двох річей: рішучої німецької офензиви проти Англії, яка зробила б поміч Великої Британії своїм азійським колоніям неможливою, і німецьких літаків та летунів. Японські генерали знають, що їх повітряна флота не встоїться перед американсько-англійською комбінацією, і тому хочуть підтримки від берлінського партнера. Інакше вони не зможуть ні відтягти бодай частину англійських і американських сил проти себе, ні навіть мріяти про здійснення своїх планів про "азійську імперію". Мало того: готові загубити те, що мають.

Як Сталін і Гітлер стрінуть домагання японського міністра, годі певно сказати. На всякий випадок, поїздка Йосуке Матсуока не є ні доказом сили японської мілітаристичної кліки, ні виявом солідарности диктаторського блоку. Вона за те дуже наглядно розкриває, як пустими були недавні японські погрози та яка ріжниця є між галасливим вимахуванням шаблею у Токіо і між наказом з Вашинґтону про висилку літаків на Гавайські і Филипинські острови. Нема сумніву, що для Японії було б куди краще, коли б Матсуока наперед був переїхався по диктаторських столицях, а щойно після його повороту генерали рішили, що говорити і чи взагалі щонебудь говорити.

БРИТІЙСЬКА СИЛА НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Лист з Канади

На цю тему Канадійський Інститут Міжнародніх Справ подає такі інформації:

Якщо Японія зробить наступ на Сінґапур або на Голандські Східні Індії, які сили може зібрати Британія для відбиття атаку? Перше всього, яку воєнно-морську силу має Британія, щоб відперти третю найбільшу флоту світа?

Величини британських сил на Далекому Сході не можна, розуміється, докладно обчислити. В мирний час на хінських водах находяться пять кружляків, один корабель для транспорту літаків, один міноносець, пять шалуп, девять проти-торпедовців і 17 субмарин, а також три кружляки і кілька шалуп на Індійському океані. Ново-зеландська дивізія британської воєнної флоти складається з двох кружляків, включаючи славний "Аякс", а в австралійській флоті є чотири кружляки, один провідник флотилі, чотири проти-торпедовці і дві шалупи.

Скільки саме з тої сили є тепер на східніх водах, не знаємо. Знаємо, що австралійські кораблі були в акції на Середземному морі, а кружляк "Аякс" коло ріки Ла Плата, в південній Америці.

Сильним союзником була би голандська воєнна флота. Більша частина голандської флоти завше була розташована в Голандських Східніх Індіях і переважаюча більшість її є там тепер, за винятком тих пару кораблів, що були знищені підчас інвазії, та тих, що тепер служать деінде з британською флотою. Обчисляють, що флота в Індіях має три кружляки, вісім або девять контр-торпедовців, 14 до 18 субмарин, 42 торпедовці та помічничий корабель.

Ця флота має сильну повітряну відпогу і її проти-торпедовці й міноносці пристосовані возити літаки. Головна слабість цих двох воєнно-морських сил, брак капітальних кораблів, є також слабістю їх правдоподібного союзника.

Далеко-східня дивізія американської воєнної флоти, як обчисляють, має два кружляки, 13 проти-торпедовців, 12 субмарин та одну ескадру патрольових літаків. Вона на переміну має свої бази в Шангаю і в Кейвітському заливі на Филипинах. Її недавно скріплено сильними повітряними силами. Головна американська флота розташована в Перл Гарбор, на Гавайських Островах.

Щоб заступити брак капітальних кораблів, Британія та її союзники мають добрі воєнно-морські бази в південно-східній Азії. Гонґ Конґ на хінському побережжі може вмістити всі кораблі, за винятком більших боєвих. Филипинські бази мають обмежені приміщення. Ці були би передовими постами на домінованих японцями водах.

Опріч нової бази на острові Амбойна в серці Голандських Індій, Голандія має першокласну базу в Сурбаях на Джаві. Ця база творить центр оборони проходу з Тихого океану в Індійський океан, бо лежить просто між воєнно-морською базою Дарвін на північному побережжі Австралії і великою британською базою Сінґапур.

Сінґапур це найсильніша воєнно-морська база в світі, спосібна вдержати й обслужити британську й американську флоти. Тому, що Гаваї є яких 5,000 миль від Филипин, американська боєва флота не може воювати на цих водах без покористування Сінґапуром. Опріч цих головних баз існує багато стацій для постачання топлива і пристанів, далі положені бази в Бомбею в Індії, Тринкомалі в Цейлоні, Окленді в Новій Зеландії, та в Сидні, де будуються великі доки.

Тому, що британська флота є сильно заангажована деінде, Британія мусить полягати до великої міри на свої повітряні сили при обороні своїх твердинь на Далекому Сході. Назначення повітряного шефа, маршала сер Роберта Брук-Попгема, командантом на Далекому Сході вказує на вагу, яку привязується до цеї служби. Сінґапур є першокласною повітряною базою. Стації британської повітряної сили є в Бурмі й Індії.

Число літаків у Сінґапурі й коло нього обчисляють на 1,000, а в недавних днях повідомлено, що 200 американських далеколетних бомбовиків, збудованих для Британії, відлетіли на схід до Сінґапуру. Австралія продукує літаки й пілотів і деякі з них скріплюють далеко-східні позиції.

Голандці офіціяльно заявили були в той час, коли їх батьківщину переможено, що вони мали 120 найновіших американських бомбовиків і 100 першолінійних модерних боєвиків. Число їх літаків підраховано недавно на 350 до 500, переважно добрих американських моделів, і включаючи багато великих літаючих човнів, важних для патрольовання широких і далеких просторів їх посілостей.

Є добрі летничі поля в Індіях, деякі з них заховані в джунглях. Можна слушно припускати, що британські і голандські літаки й пілоти є ліпші від японських, хоч останні мають отримувати німецьке вишколення. Сінґапур і більші міста Голандських Індій є добре охоронювані проти-літаковими гарматами.

Хоч морські і повітряні сили є першої ваги в британській обороні Далекого Сходу, вправні збройні сили потрібні на випадок висадження ворога. Британські, індійські, малайські й австралійські війська займають тепер позиції на Малайському півострові, щоб запобігти атакови на Сінґапур з суші. Значну кількість механізованого озброєння висаджено в січні, а недавні великі підкріплення з Австралії привезли своє власне озброєння.

Є сильна британська й індійська залога в Гонґ Конґ. Підкріплення можуть швидко прибути з Австралії й Нової Зеландії, як також з Індії, де вишколюється й озброюється пятьсот-тисячну армію. Індія й Австралія випускають також амуніцію й тяжку артилерію для постачання цим військом.

Колоніяльна сухопутна армія Голандських Індій складалася в 1939-ому році, включаючи резерви, з 63,000 людей, головно тубильців під командою европейських офіцирів. Це число значно збільшено від травня минулого року, хоч воно все ще є малою силою, щоб запобігти висадженню ворога денебудь на островах. Американці мають морське військо та інші сили на Филипинах і в малому числі в певних хінських містах. Є також надійна тубильча филипинська армія. Не треба також забувати, що у війні з Японією хінські війська будуть теж союзниками.

СВІДОЦТВО УБОГОСТИ

Найскромніші підрахунки свідчать, що в Сполучених Державах постійно проживає коло 750,000 іміґрантів з України і їх дітей, а в тому числі що найменше 300,000 членів українських товариств і церковних громад. В чотирьох допомогових союзах організовано їх більше як 60,000. На національнім конгресі, влаштованім минулого року в Вашинґтоні, було 805 делегатів, які заступали поверх 2,000 організацій.

Конгресовий Комітет, який залишився після того величного конгресу, що згуртував навколо себе найбільшу кількість українців, ухвалив зарекордувати дві десятки українських пісень під диригуванням проф. О. Кошиця, щоб (1) памятку по конгресі залишити, (2) дати нашим радіо-годинам добрий матеріял для пропаганди української пісні, яка би пригадувала світові про існування українського народу, (3) передати майбутнім поколінням свідоцтво мистецької здібности сучасного визначного українського диригента проф. О. Кошиця, його характерних властивостей в передачі найдорожчого нашого національного скарбу-пісні, а також залишити зразок співацького мистецтва нашого часу.

Справа добра з усіх боків. Нікому ніякої шкоди. Навпаки, для всіх приємна і корисна. Мала би служити особистому задоволенню і громадським інтересам. Ну, і як же вона йде?

Довший час часописи оголошують заклики, щоб висилати замовлення на рекордування пісень, а 300,000 українців в Америці; поверх 60,000 членів тих союзів, які скликали конгрес; поверх 2,000 організацій, які своїх делегатів висилали; поверх 800 делегатів, які на конгресі були, — немов зникли з Америки. Ані шепех.

Заняті іншою працею? Якою? Не мають грошей? Невже таки кожна з отих 2,000 організацій не може дати 10 доларів на загальну національну справу? Невже кожен з 800 делегатів не може дати на рекордування української пісні стільки, як він викурює чи до бари "жертвує"? А де ж наші прославлені підприємці? Хіба таки жадного вже немає? А де ж наші домовласники? Де врешті ті "капіталісти", що так уперто відмежовуються від робітництва?

Очевидно, є такі люде, які не відчувають душевної потреби почути українську пісню в гарнім виконанні. Нащо їм українська пісня? Що їм Кошиць? Та ж вони щодня слухають в радіо всякі "джези". Їм того досить. Яка ріжниця? Вони ще не доросли до того, щоб відчувати потребу послухати справжнє мистецьке виконання. Їм однаково, хто й що там співає, гуде чи верещить. Їх ніколи не закортить послухати гарну пісню, бо вони до того не доросли.

Та не вже всі оті 300 тисяч і 60 тисяч і дві тисячі і 800 такі некультурні? Безперечно ні. Та ж про український нарід стільки писалося, що він любить спів та ще й не аби який. Чи американський клімат все те знищив? Не віримо.

Коли вже немає смаку до пісні, то все ж таки оті 60 тисяч і дві тисячі, а особливо отих 800, що уперто називають себе українськими громадянами й патріотами, знають, що пропаганда піснею одна з найкращих; знають, що нам пропаганди треба; знають, що часописи рідко друкують те, що їм подається про політичну боротьбу України; але дуже часто друкують про українські концерти, українські пісні, танці і т. п. Знають, що помимо того, чи є смак до пісні чи нема, але з громадського обовязку, національного, треба пісню зарекордувати й поширити для пропаганди.

Дехто каже: "Та це ж дрібниця; хіба для цього комітет ми вибирали? Він має нам рішати великі політичні справи" і т. д. Так, болюче було би, якби робота Конгресового Комітету звелася лише до рекордування пісень. Та чи не гірше, коли й цього не зробиться? Кому це свідоцтво? Комітетові? — Ні, українському громадянству. Бо Комітет, хоч "малу", але корисну роботу заініціював, а громадянство? — Чухає потилиці.

Можливо, є люде, яким не подобається рекордування пісень, бо . . . "що ж нам з того?", "то ж не наша група" і т. д. Припускаємо, що є такі. Та в тім то й річ, що розпочато діло не групове, а загально-громадське, національне. Тому його і треба всім підтримати. Показати свою пошану до всієї нації, до її скарбу.

Нарешті останнє — властивости української вдачі: "забув", "спізнився", "ще почекають". Не вже й Америка не впливає? А як до бари? І не забув, і не спізнився, і не почекають.

З якого боку не підходити, все одно виходить: свідоцтво убогости. Культурної, політичної й особистої.

Як же тоді говорити про будування держави, коли тут в Америці, на 300,000 українців не вайшлося кілька сотень, що хотіли б мати рекорди української пісні? Ніякої жертви ніхто не вимагає. Купіть лише наперед. Ну і де ж ті покупці? Де українські патріоти?

Перше, ніж державу будувати, треба навчитись самих себе шанувати.

Н. Григоріїв

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УКР. РОБ. СОЮЗА

ASSEMBLY 13, ELMIRA HEIGHTS, N. Y. Special meeting will be held Sunday, March 23rd, 2:00 p. m., at Federation Hall, Horseheads Blvd., Elmira Heights. All members are requested to attend. Election of delegate to U. W. A. Convention, which will be held in May, will take place.
Andrew Cowulick, secretary

ВІДДІЛ 27, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Спеціяльні збори в справі вибору делеґата на 10-ту Головну Конвенцію У. Р. Союза відбудуться в суботу, 22 березня, в 8-ій веч., при 181 Фліт Стріт. Кожний член має прийти на ці збори. С. Кохан, секр.

ВІДДІЛ 39, МАТАПАН, МАСС. Місячні і надзвичайні збори в пятницю, 21 березня, в 7-ій веч., в Народнім Домі. Всі обовязково повинні прийти. Буде вибір делегата і його заступника на конвенцію У. Р. Союза. Дехто зпоміж молодих членів нарікає, що "батьки зійдуться і все зпоміж себе вибирають делегата, а нам, тут рожденним, не дають нагоди вибрати з молодих". Тому проситься всіх дівчат і хлопців, членів нашого відділу, прийти на ці збори в означений час і взяти участь у виборі делегата.
Е. Мазур, голова; Т. Бачинський, скарбник; О. Любачівський, секр.

ВІДДІЛ 43, БОФАЛО, Н. Й. Збори в пятницю, 21 березня, в 7:30 веч. Проситься всіх прийти в означений час. Буде вибір делегата на Десяту Конвенцію У. Р. Союза.
П. Пасека, секр.

ВІДДІЛ 51, СИСЕРО, ІЛЛ. Спеціяльні збори в неділю, 23 березня, в 2-ій попол., в галі Дж. Дугаса, при 29 Плейз та 50-ий Корт, там, де все. Проситься всіх членів і членкинь прийти. На цих зборах будемо вибирати делегатів на Десяту Головну Конвенцію У. Р. Союза, котра відбудеться в травню цього року.
Секр.

ВІДДІЛ 72, ДІТРОЙТ, МИШ. Спеціяльні збори в суботу, 22 березня, в 7:30 веч., в Українськім Горожанськім Клюбі, при Мишиґен вул. Обовязком всіх бути на цих зборах. Буде вибір делегата на Десяту Головну Конвенцію У. Р. Союза. Отже всі як один на ці збори в означений час.
В. Нирчак, секр.

ВІДДІЛ 112, ДІТРОЙТ, МИШ. Спеціяльні збори в неділю, 23 березня, в 1-ій попол., там, де все. Проситься всіх членів і членкинь прийти, бо це важні збори. Будемо вибирати делегата на Десяту Конвенцію У. Р. Союза. Також маємо другі важні справи, не докінчені, з минулих зборів.
П. Молдавець, фін. секр.

ВІДДІЛ 113, СТ. ЛУИС, МИЗУРІ. Надзвичайні збори в неділю, 23-го березня, в 3-ій попол., в Нюмаєр галі, 1724 С. Восьма вул. Буде вибір делегата на конвенцію. Також буде вироблення проекту. Кожний член повинен інтересуватись і взяти участь в цих зборах. Отже всі як один на збори в означений час.
Ю. Микуляк, секр.

ВІДДІЛ 118, ЕДВАРДСВИЛ, ПА. Спеціяльні збори в неділю, 23 березня, в 2-ій попол. Проситься всіх членів і членкинь обох підділів (118 і 42), котрі є тепер злучені разом, прийти в означений час на ці збори. Буде вибір делегатів і заступників на Десяту Головну Конвенцію У. Р. Союза, котра відбудеться в травню цього року в Рочестері. — Слідуючі місячні збори відбудуться в неділю, 6-го квітня.
Н. Цебрик, предс.; Т. Запотіцький, секр.

ВІДДІЛ 132, КЛІВЛЕНД, О. Місячні і спеціяльні збори в неділю, 23 березня, в 3-ій попол., в церковній галі, при 2280 Вест Сема вулиця і Каледж Евню. Буде вибір делегата і заступника делегата на 10-ту Конвенцію У. Р. Союза. Також є другі важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прийти на час.
П. Липян, секр.

ВІДДІЛ 143, ЛОРЕНС, МАСС. Квартальні збори в неділю, 23 березня, в 2-ій попол., в українській галі. Проситься всіх прийти в означений час. Буде вибір делегата на Десяту Головну Конвенцію У. Р. Союза.
М. Калитка, рек. секр.

ВІДДІЛ 156, ВИНДБЕР, ПА. Збори в неділю, 23 березня, в 1-ій попол. Обовязком кожного члена прийти. Буде вибір делегата на 10-ту Конвенцію У. Р. Союза.
А. Нагорняк, секр.

ВІДДІЛ 172, ГЕРКІМЕР, Н. Й. Збори в пятницю, 21 березня, в 7:30 веч., в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прийти на ці збори. Є важні справи до полагодження.
С. Максимів, секр.

ВІДДІЛ 191, НЮАРК, Н. ДЖ. Спеціяльні збори в четвер, 20 березня, в 7:30 веч., в Українськім Робітничім Домі, при 59 Бікон вул. Проситься всіх прийти. Буде вибір делегата на Десяту Головну Конвенцію У. Р. Союза. Довгуючі нехай вирівнають свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані.
М. Роскош, голова; І. Чайчук, касієр; М. Мельник, секр.

ВІДДІЛ 197, НЮАРК, Н. ДЖ. Збори в четвер, 20 березня, в 7:30 веч., в галі 3-ої сотні Чорноморської Січи, при 506-508 — 18-та Евню. Є дуже важні справи до полагодження. Проситься всіх прийти на час.
І. Атаманець, секр.

ВІДДІЛ 199, ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Місячні і квартальні збори в пятницю, 21 березня, рівно в 7:30 веч. Всі мають прийти на час. Неприсутній підлягає карі 1 долара. Маємо дуже важні справи. Буде вибір делегата на 10-ту Конвенцію У. Р. Союза, котра відбудеться в травню. Нагадується довгуючих вирівнати свої залеглости до брацтва і Союза. В противнім разі будуть суспендовані. Щоб потім не було нарікання. Хто ще не переписався на нову систему, нехай принесе на ці збори свою стару грамоту, а ми його перепишемо. Отже всі як один на ці збори.
М. Райхель, предс.; М. Стиранка, касієр; І. Волар, секр.

ВІДДІЛ 212, НЮАРК, Н. ДЖ. Спеціяльні і місячні збори разом в середу, 19 березня, в 7:30 веч., при 59 Бікон вул., там, де все. Проситься всіх членів і членкинь прийти самим, а не передавати вкладки другим. На спеціяльних зборах буде вибір делегата на Десяту Головну Конвенцію У. Р. Союза. Котрий член не прийде, заплатить два долари кари, а членкиня також два долари. Отже всі як один на ці збори. По виборі делегата будемо збирати місячні вкладки.
М. Сировітський, предс.; С. Дорошенко, касієр; В. Костра, секр.

ВІДДІЛ 228, МЕКІЗ РАКС, ПА. Спеціяльні збори в суботу, 22 березня, в 7-ій веч., в Українськім Народнім Домі. Буде вибір двох делегатів на Десяту Головну Конвенцію У. Р. Союза. Проситься всіх прийти на ці збори і взяти участь у виборі делегатів і їх заступників, котрі інтересуються добром нашої організації. Отже всі як один на ці збори, щоб не треба було відкладати їх надалі.
А. Сушинський, фін. секр.

ВІДДІЛ 239, СКРЕНТОН, ПА. Спеціяльні збори в неділю, 23 березня, в 1:30 попол., в залі У. Г. Клюбу, при 608 В. Лакаванна Евню. Буде вибір делегата на 10-ту Конвенцію У. Р. Союза. Проситься членів прийти на час.
С. Міцкевич, предсідатель; М. Тарчин, секретар.

ВІДДІЛ 244, РОЧЕСТЕР, Н. Й. Спеціяльні збори в пятницю, 21 березня, в 8-ій веч., в Українськім Народнім Домі, при 831 Джозеф Евню. Проситься всіх прийти на ці збори. Буде вибір делегатів на Десяту Конвенцію У. Р. Союза.
С. Тимчишин, голова; В. Бойко, касієр; С. Сидор, секр.

ВІДДІЛ 302, ФРЕНКЛИН, Н. ДЖ. Спеціяльні збори в неділю, 23 березня, в 1-ій попол., там, де все. Проситься всіх прийти в означений час і привести знайомих товаришів. На цих зборах буде предсідатель У. Р. Союза, т. Мирослав Січинський, котрий дасть лекцію про нашу організацію.
І. Кушч

ВІДДІЛ 305, БОСТОН, МАСС. Збори відбуваються в третій четвер в місяці, в галі Запомогового Товариства "Буковина", при 80 Леверет вул. Слідуючі місячні, а заразом і спеціяльні, збори відбудуться в четвер, 20 березня, в 8-ій веч. На цих зборах буде вибір делегата на Десяту Конвенцію У. Р. Союза. Отже проситься всіх членів і членкинь прийти в означений час і привести свої вкладки.
М. Маслянка, рек. секр.

digitized by ukrbiblioteka.org

ЖІНОЧИЙ ГОЛОС

СТОРІНКА ПРИСВЯЧЕНА СПРАВАМ ОСВІТИ Й ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ В АМЕРИЦІ

ВИПУСК 6. ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ 1941

ЖІНОЧІ ПРАВА ПІД ЗАГРОЗОЮ

Весь світ переживає надзвичайно тяжкі часи. Ми є свідками таких подій, що скоро не повторюються. Подій, наслідки яких не можна вповні уявити, передбачити.

Терпіння жіноцтва в ці часи безмірно великі. Терплять жінки в страху за своїх чоловіків, що є на війні, матері — за синів. Та і в себе в дома жіноцтво є ніби на війні, бо цілі країни уявляють з себе передову лінію. Літаки можуть досягати у кожний кутик. Несуть смерть не лиш воякам, а всьому населенню: і старим, і малим. Матері непевні ні свого життя, ні життя своїх дітей. Помимо того велику оборонну працю виконує жіноцтво воюючих держав на всіх ділянках життя. Заступають чоловіків, роблять найтяжчу працю.

Жіноцтво демократичних країн заслуговує на особливе признання. Щоденна самопосвятна праця тих жінок, це прояв найвищого героїзму. Висока мораль цілого населення завдякується у великій мірі витревалости, непохитности жіноцтва. Вони захищають не тільки свою країну, своїх дітей, свій дорібок, але, крім того, свідомо чи ні, захищають права цілого світового жіноцтва. Ті права, на досягнення яких пішло стільки сил, часу, боротьби!

Вразі перемоги грубої диктаторської сили, яка в засаді не визнає жадної волі, лише панування і упокорення, — ті жіночі права, здобуті тяжкими зусиллями кращих зі світових жінок, безперечно будуть втрачені. В диктаторських країнах жінки вже втратили ті права, що колись здобули. Там жінку брутально скинено до становища тварини. Вона не має голосу не тільки в політичному чи громадському житті, але і в своїй родині. Їй визначено одно завдання — родити дітей, як найбільше дітей-вояків для завойовницької політики вождів.

Цю галасливу пропаганду за збільшенням народження ведуть диктатори весь час. Дають премії, нагороди за більшу кількість дітей в родині. Яка цинічна, зла насмішка над найсвятішим почуттям жінки — материнством! Що може бути дорожчого у матері над її дитину? А від неї вимагають тільки привести на світ дитину, але виховання дитини, її власної, від неї відбирають. За виховання дбає диктатор. Щойно дитина стала на ноги, її вже вчать як тримати кріса в руках, як нападати, як людей вбивати. Не почуття людяности, пошани до людини, а сліпа ненависть вщіплюється тим дітям. Розвивають в них не почуття рівности між людьми, а вищости та нижчости. Виховують думку, що то вони найкращі, вони мають панувати над другими. Не співпраця, — панування!

Топчуться ті святі ідеї людяности, братерства, волі, які світили століттями, за які кращі люде ріжних народів, ріжних держав (в тому числі і теперішних диктаторських) віддавали своє життя. Чи то робиться за згодою жінки? Безперечно ні. Жінка по своїй вдачі лагідна, вразлива на грубість, має нахил до творчої праці, не руїнництва. Вона повинна виховувати і виховує своїх синів в любови до рідного краю. Тремтить за долю сина, але свідома, що вразі загрози він має стати на захист краю за права свого народу. Але мати не може виховувати сина грабіжником, напасником на других, не може плекати в дитині почуття сліпої ненависти до інших народів.

Пригадується мені одна коротенька замітка військового кореспондента з грецького фронту. Він був в якомусь місті, яке греки щойно відбили після крівавого бою від італійців. По вулицях лежало багато мертвих і ранених італійців. І він бачив як одна жінка, грекиня, ходила між раненими італійцями, давала їм пити, перевязувала їх рани та, плачучи, промовляла: "Вони теж мають матір, вони надто молоді, аби вмирати." Оце є справжнє почуття материнства, яке не знає розподілу. Грецька матір боліла болем італійської матері.

І це почуття диктаторські режіми стараються знищити. Тому виховання дітей, молоді вони беруть у свої руки, а жінку звели до технічної ролі.

Як фабрика Крупа, або Скода виробляють амуніцію, так жінка має постачати живий матеріял — вояків. Стрільна, бомби, кулі і . . . вояки на одному рівні, це все є знаряддя війни. Жінка — фабрика живого знаряддя. Чи може бути більш понижуюче положення? З цим жіноцтво ніколи не примириться, цього ніколи не простить.

Проти подібного трактовання повинні піднести свій голос рішучого протесту жінки всіх країн, всіх народів. Жінка є співтворцем життя, не мертвою машиною. Вона є тим лагідним, миротворчим чинником, що змягчує життєву грубість, вносить тепло у людські відносини. На сторожі прав жінки, як рівновартної одиниці суспільства, має стати жіноцтво тих країн, де на жінку дивляться як на людину, де вона має рівні права з чоловіками.

Жіноцтво повинно собі ясно усвідомити, що з перемогою диктатур неминуче йде поневолення жінок.

ГРОМАДЯНСТВО ЗАМІЖНИХ ЖІНОК

В останньому числі Жіночого Голосу ми обговорювали історію прав американки, не торкаючися громадянства заміжних жінок.

Цікаво, що законні постанови щодо приналежности жінок до тої чи іншої країни нераз змінювалися, і всього сім років минуло, як видано закон, який однаково трактує громадянство мужчин й жінок, не роблючи жадної ріжниці між самітними та заміжними жінками.

Закони про громадянство заміжних жінок були часом непевні, при чім на протязі 52 років громадянство американки, котра віддавалася за чужинця, було спірним юридичним питанням!

До 1855-го року заміжні жінки мали право самостійного громадянства. Але згідно з законом 1855-го року чужинка, котра виходила заміж за американця, автоматично приймала американське громадянство. Положення американки, що виходила за чужинця, було непевним питанням до 1907 року, коли американка була примушена приймати підданство свого чоловіка.

Отже з 1907 по 1922 рік питання громадянства всіх замужних жінок залежало виключно від державної приналежности мужа. З 1923-го року, за яким послідували закони років 1930 і 1931, питання жіночого громадянства почало змінюватися.

В травні 1934-го року законодавча влада Сполучених Держав перевела закон про незалежність громадянства замужніх жінок. З того часу жінка губить чи здобуває американське громадянство сама по собі, згідно з вимогами й регуляціями нового закона, і незалежно від "другої половини".

Л. Марголіна

ВРАЖІННЯ З ДІТОЧОГО ВИСТУПУ

В суботу, 22-го лютого, була я в Ню Йорку і при тій нагоді зайшла на ювилейне свято У. Р. С., про яке довідалась з оголошення в Народній Волі. Свято відбулось в залі Карпатія.

На першу частину програми спізнила, але застала ще діточе представлення, яке відіграли, як довідалась пізніше, учні української школи при Жіночім Товаристві ім. Лесі Українки в Ню Йорку. Підготовила представлення учителька цеї школи, гр. Е. Залевська. Представлення під наголовком "Весела сопілка" на три дії з співами і танцями.

Враження з представлення прекрасне. Від багатьох можна було почути: як вміло підібрані ролі, як добре діти їх виконували, яка гарна українська мова. Видно, що діточа школа провадиться кваліфікованою учителькою. Як були які недомагання, то ті недомагання губились, бо вивести на українську сцену тут роджених дітей не так легко.

Може і не кожному зрозуміло, скільки треба вечерів стратити, нервів надірвати, щоб приготовити лиш таке коротке представлення. А хтось з присутніх на залі зазначив: "Гарне представлення, тільки коротке, хотілось би довшого."

Добре зробили нюйорські відділи У. Р. С., що, влаштовуючи свято, дали нагоду виступити дітям у представленні. Діти, так само як і дорослі, люблять виступати перед громадною публикою. Після того вони мають більшу охоту до науки і до виступів. Родичі дітей заслуговують признання, що зрозуміли вагу української школи і дали нагоду своїм дітям від раннього віку пізнати рідну мову, культуру і традиції своїх батьків.

Виявляється, що можна і в чужому окруженні навчити дітей рідної мови та викликати любов до країни батьків, якої вони зовсім не бачили. Все залежить від доброї волі матерей. Від їх зусилля та завзяття. Мати-українка впливом на дітей може зробити велике національне діло, коли схоче йти до наміченої цілі. З малих українців ростуть дорослі, а з дорослих виховуються свідомі громадяне.

Того самого вечера мала я приємність познайомитись з співробітницею нашої сторінки, Л. Марголін. Дуже миле враження зробила вона на мене. Ростом невеличка, дуже скромна, мила і привітна. Знала я її, як і всі читачки Жіночого Голосу, який виходив ще у Львові, з її дописів. Тепер читаю її дописи знов на жіночій сторінці при Народній Волі. Писала вона багато про Данію, Норвегію, Індію і другі краї. Декотрі її дописи заслугують більшої уваги.

Мені особисто подобалась її стаття в останнім числі Жіночого Голосу під наголовком "З історії прав американської жінки". Про це я говорила з нею. Просила її від себе писати більше з американського життя. Але це лиш моє особисте прохання. Вона хотіла б знати опінію більшости читачок Жіночого Голосу. Просила жінок писати на сторінках своєї газети, на які теми вони хочуть читати її статті.

Постійна читачка Жіночого Голосу з Джерзі Ситі, Н. Дж.

ОСТАННІ РОКИ ЖИТТЯ С. ЧЕРКАСЕНКА

Поете, не хвались, чи маєш хліб, чи ні!
Якеє нам до того діло?
Весь обовязок твій — складати нам пісні,
Але не дбать про власне тіло.

В. Самійленко

Минув рік, як відійшов на вічний спочинок Спиридон Черкасенко, — наш письменник, поет, драматург. По смерти писалось про нього, згадувались його твори, хвалили їх. Не маю на думці зараз вдаватись в оцінку його творів, лише хочу кількома словами сказати, в яких умовах доводилось жити нашому славному поетови на еміграції аж до смерти. Роблю те на підставі особистого знайомства та на підставі його листів.

Що правда, цікаво було б зупинитись на розгляді й попереднього життя С. Ч., ще на Україні, але про те вже дещо писалось. Можливо, колись побачать світ його спомини, які він писав протягом останніх років і які "мають характер автобіографії", як сам про них писав. Але де ті спомини,

Спиридон Черкасенко

чи скінчені, в чиїх руках, коли будемо мати змогу їх читати? Певно, не скоро. Тому нехай тимчасом хоч уривки з листів С. Ч. правдиво освітлюють картину його життя за останніх 10 літ.

На які засоби жив С. Черкасенко в Чехії? На жаль, не з заробітків за свої писання. Ті заробітки були надто мізерні, аби на них можна було вижити. В одному з листів, згадуючи про свою працю, писав так: "Працюю багацько (в "Нашій Культурі" й "Рідній Мові") та й поза тим, а пуття з того — 300 корон (не сповна $10.00. — Е. З.) за пів року."

Ясно, жити з того не міг. Діставав допомогу від чеського уряду, пізніше від чеського Червоного Хреста. На ті засоби ледви кінці зводив. Не мав змоги наймати кімнату тільки для себе, разом з ним жив співмешканець, бо не годен був сам оплачувати кімнату. Чи могло це сприяти його творчій праці? Певно, ні. Нераз жартом називав себе "черношицьким вязнем" (мешкав за Прагою, в Горніх Черношицях), бо не все мав пару центів на дорогу до Праги, де було зосереджене українське громадське життя. Був членом, останній час головою, Товариства Українських Письменників і Журналістів в Празі, але не все міг бути на засіданнях того товариства, бо " . . . до Праги їзджу раз на два, на три місяці, нема защо, й без того ледви животію".

З другого листа: "Живу як і сьогодні, так і завтра, однаковісінько — в роботі і в злиднях." Нераз відтягав відповіди на листи, бо не було грошей на марки.

Якось в осени 1936-го року мав Ч. приїхати до Праги по важній справі. Не приїхав, прислав листа, в якому, між іншим, писав так: "Для мене взагалі на якийсь час подорож до Праги виключена: поперше йде ревізія їзденок (місячні залізничні квитки. — Е. З.); це було б ще пів лиха, але — по друге — просто таки не маю в чім показатися в місті, бо ще й досі не заробив на пальто, а старе в такому стані, що як ідеш вулицею, то стрічні мимохіть лізуть рукою до кишені, щоб подати 'алмужного' десятигелеровика бідному інтелігентови. . . ."

В таких невідрадних злиденних умовах С. Черкасенко знаходив забуття в писаннях.

"О рідна мово, скарбе мій!
В мертвотних напастях чужини
Ти — мій цілющий, мій єдиний
Душі підбитої напій . . ."

Для нього рідна мова була — "на всі скорботи певний лік". Наварить, як нераз оповідав, квасної капусти на тиждень (бо дешево), запасеться тютюном і пише, пише. Найгірше себе почував у перервах між закінченою працею і якоюсь новою. "Тепер павза, поки пічну другу працю; а в таких павзах у мене завсіди отой 'настрій' і любовне спозирання на залізного гака в стіні. З цього можете бачити, що для мене моя праця. Вона не тільки вияв творчих сил і змагань, а й рятунок від . . . надто поспішного розпорядження своєю долею. І я пишу, пишу, сидячи спиною до того гака, хоч знаю, що нікому моє писання не потрібне. . . ."

Враження, що його писання нікому не потрібні, складалось тому, що тяжко було приміщувати праці до друку за, бодай малий, гонорар. Напише Черкасенко нову річ, перечитає її на сходинах Товариства Письменників і Журналістів, дістануть присутні почуття мистецького вдоволення і на тім кінець. Далі автор забирає новий твір — вклад у нашу не багату літературу — і ховає до куфра, де вже лежать попередні праці. Без авторського гонорару ще можна було знайти бажаючих друкувати ті твори, але як за оплату, таких майже не знаходилось.

Яскравим прикладом такого відношення видавців і редакторів до славного (не починающого!) письменника може бути пригода з його "Пригодами Молодого Лицаря". На початку 1935-го року Черка-

(Продовження на стор. 4)

Жіноче Товариство "Просвіта" в Дітройті святкувало 20-літній ювилей своєї успішної праці

З ЖІНОЧОГО РУХУ

СВЯТО В ПАМЯТЬ СОФІЇ РУСОВОЇ

(Ленсинґ, Миш.)

Жіноче Товариство імені Лесі Українки вшанувало 9-го лютого річницю смерти української діячки, Софії Русової. На той день товариство запросило з рефератом т-ку Е. Залевську з Ню Йорку, котра була в наших сторонах на обїзді жіночих організацій.

Т-ка А. Наконечна відкрила свято-академію короткою промовою. На її заклик зібрані вшанували повстанням з місць память Софії Русової. Декламації говорили слідуючі діти: дівчата Леся Забродська, Донна Наконечна, Броня Стенкевич, Франя Янчевська і Зиновія Забродська; хлопці: Борис Забродський і Ярослав Забродський. На пяні відіграла дві пісні Броня Стенкевич, т-ка Плотник відспівала сольо — дві пісні.

Відтак виступила т-ка Залевська, яку зібрані привитали радісними оплесками. Лекторка переповіла життя Софії Русової: з яких батьків походила, коли приїхала на Україну, як полюбила Україну і її нарід, його звичаї й обичаї, як щиро вхопилася за працю на українській громадській ниві. Вийшовши заміж за українця, Софія Русова, хоч чужинка з походження, присвятила себе громадській праці, защо була багато разів арештована царським урядом. Працювала по ріжних освітних установах, писала і говорила про українські справи; за те мусіла скитатись з місця на місце і попрощати цей світ не на любій Україні, а на еміграції у Празі, де вона продовжувала корисну працю для українського народу.

За цікаву промову слухачі подякували тов. Залевській щирими оплесками.

Після того відбувся спільний обід і збірка на покриття коштів академії. Жертви зложили: По $2.50: М. Красносельський і Й. Красносельський. По $2.00: Й. Верест, Плотник і М. Мальована. По $1.50: Теодор Філь, Олекса Даниловський, І. Станкевич, Л. Грубик і Ст. Воробець. По $1.00: М. Песик, Ев. Горішна, А. Янчевська, Т. Забродський і Анна Наконечна. Т. Гудз 50 центів. До цеї збірки т-ка П. Красносельська долучила $2.00 замісць квітів для т-ки Пилипчукової, що була у шпиталі на операції. Разом зібрано суму $25.50. Гроші віддано до каси Жіночого Товариства.

На другий день вечером т-ка Залевська виголосила лекцію на тему: Жінка в українському відродженні. Лекторка говорила про працю українського жіноцтва в ділянці науки, письменства, в громадській праці і в політичній боротьбі. Вона почала з давніх часів на Україні аж до теперішности. Згадала визначних українських жінок, учених і письменниць. Олександра Єфименко була професором історії в харківськім університеті. С. Русова, крім широкої громадської праці, була знана як професор педагогіки. В письменстві визначилась Марко Вовчок, яку Шевченко дуже шанував за її оповідання. При Лесі Українці лекторка зупинилась найдовше, певне тому, що наше жіноче товариство носить її імя. Переповіла її життя, про вплив на її світогляд дядька, М. Драгоманова, про її недугу та про завзяту працю на полі письменства. Ольга Кобилянська, творець великих повістей та романів, ще в живих.

На громадській ниві жінки теж поклали багато праці. Особливо визначились тут: Олена Пчілка (мати Лесі Українки), Софія Русова, Наталія Кобринська в Галичині. Імена їх будуть записані в історії відродження нашого народу, як піонірок жіночого руху. Українські жінки брали теж участь у революційній боротьбі. Сиділи по тюрмах. М. Ковалевська отруїлась в тюрмі, на знак протесту проти насильств царської влади. За часів відродження української держави жінки багато поклали праці в усіх ділянках, неодна згинула від че-ка і в польських тюрмах.

Присутні з великим захопленням слухали майже двогодинний реферат т-ки Залевської, а коли вона від нас відїхала, лишився між нами дорогий спомин про її побут.

На великий жаль, дотепер у праці Жіночих Громад дались чути жінки в Шикаґо, Дітройті, в Ню Йорку, Бостоні, та й ще в кількох менших українських громадах. А де ж ті великі українські громади, як Клівленд, Филаделфія, Болтимор, а то й Скрентон? Невже ж у тих місцевостях нема українських жінок? Невже ж вони себе не почувають матерями своїх дітей?

Анастазія Забродська

(Продовження на стор. 4)

СЛЬОЗИ І КВІТИ

Сльози і квіти у нашім житті
Разом цвітуть,
Будні і мрії ясні, золоті
Поруч ідуть.

Сльози, як роси — немає без них
Пишних квіток.
Тільки у буднях із мрій чарівних
Зівєм вінок.

Поки нам точиться наше життя
В буднях нудних, —
В мріях знаходим від них забуття,
Щастя і сміх.

Поки ще серце здолає в сльозах
Муки нести, —
Стелиться квітами довгий наш шлях
Аж до мети.

С. Черкасенко

digitized by ukrbiblioteka.org

ОСТАННІ РОКИ ЖИТТЯ С. ЧЕРКАСЕНКА

(Докінчення з стор. 3)

сенко закінчив цей історичний роман та прислав мойому чоловікови з прохашням постаратись примістити його в одній українській щоденній газеті. Але не гратіс, а за гонорар. Просив відіслати з початку рукопис на прочитання до редакції. Наколи річ сподобається і редакція висловить бажання прийняти її, тоді переговорити про умови. Так і було зроблено згідно з волею Черкасенка: рукопис передано до редакції. Час минав: дні, тижні, місяці. Чоловік двічі телефонував, питав чи може вже приїхати на переговори. Раз відповіли, що когось головного нема в редакції, поїхав на вакації. Другий раз, ще не перечитали. Тимчасом Черкасенко писав: "Набридло мені вже чекати та ще й те, що таке чекання гнітючо впливає на самовідчування, а значить і на творчість, бо мимохіть повстає думка: і на якого чорта ти ото пишеш, коли воно нікому не потрібно. А такі думки — загин для письменника."

Нарешті прийшла відповідь: повернули рукопис назад, мовляв, не до друкування, задовга річ. Певно так і не знайшлось часу прочитати рукопис, бо відповідний лист, що був післаний разом з рукописом, так і лежав незайманим на першій сторінці рукопису, де його було положено. По смерти С. Черкасенка та сама газета розхвалила той роман і він вже не здавався довгим, бо навіть передрукувала його. Гонорару вже не треба було платити.

Отакі пригоди зазнав "Лицар"! Не приніс він жаданої втіхи свойому творцеви за його життя.

Не часто вдавалось Черкасенкови діставати оплату за свої твори, але бували випадки, що заробляв за "виправлення" чужих писань. Довідавшися з листа мого чоловіка, що він заробляє на прожиття прасуючи пальта (ковти), Черкасенко писав: "Ви, голубе, прасуєте пальта, а я . . . теж прасую, бо 'з поезії нема прибутку'. В минулому місяці скінчив прасувати для . . . (імя автора пропускаю. — Е. З.) його нову пєсу (вибачте за вираз)." Далі йде назва пєси, яку не подаю. "Колись, кілька років тому, я вже одну випрасував йому (назва пєси. — Е. З.) й заробив на тому тисячу корон, — і на цій заробив і трошки дірки лозалатував. От Вам! . . . На чомусь путньому не заробиш, а на барахлі, як бачите, щось і капнуло. Нема ради: світ такий . . . барахольний (імя автора. — Е. З.) уже встиг і поставити пєсу 'свою' — й мав великий успіх, навіть 'многая літа' авторови співали. Збирається ставити її ще в інших місцях на Закарпатті, і вже дав видрукувати. . . . Видите, а мій 'Ґаз професора Кравзе' або 'Пригоди' так і лежатимуть до другого пришестя. Зате, як умру, то поховають' і 'спомянуть не злим, тихим словом'. Чи ж спомянуть хоч?"

То ж то і сумно і болюче, що споминають аж по смерти. Ліпше було б більше дбати за життя. Тоді мав би Черкасенко трохи більше світлих хвилин в злиденному, емігрантському житті, не відійшов би з цього світу з гірким почуттям, що нікому його твори не потрібні, що даремна його праця. Так живуть і передчасно відходять наші кращі люде.

Десь у Франції доживає віку в страшних злиднях ще одна велика наша літературна сила, — В. Винниченко. А що українська громада на то? Як помре — писатиме, хвалитиме. Чи ж то справді "світ такий барахольний"?

Е. Залевська

З ЖІНОЧОГО РУХУ

(Докінчення з стор. 3)

ДВАЦЯТЬ РОКІВ ГРОМАДСЬКОЇ ПРАЦІ

(Ленсинґ, Миш.)

У числі 17 Народної Волі побачив я оголошення, що українське жіноче Товариство Просвіта в Дітройті влаштовує на день 16-го лютого 20-літний ювилей своєї організаційної праці. Цікаво було нам кільком почути, що то українські жінки за тих 20 років зробили. Тому й ми поїхали до Дітройту. До Дітройту ми їхали двома автами за гарної погоди, а вертались назад проти вітру, зі снігом, і по слизькій дорозі. Їзда наша була невигідна, але ми не жалуємо.

Ми переконались, що Товариство Просвіта в Дітройті протягом 20-літнього існування виконало велику працю для своєї громади і поза нею. Це потвердило найкраще дітройтське громадянство своєю численною участю.

У вступнім слові т-ка Т. Баран проголосила концертову програму. Хор театральної трупи, під управою гр. П. Сікорського, відспівав три пісні, а саме "Вкраїно мати", "Грімким борцям" та "Огні горять". Деклямацію на день 22-го січня з 1919-го року (Уляни Кравченко) виконала дуже добре Марта Ґреков.

Реферат про діяльність жіночого Товариства Просвіта за 20 літ його праці виголосила одна з членкинь, т-ка С. Крупельницька. Почавши від 1920-го року, вона переповіла працю своєї дорогої організації аж до 20-літнього ювилею. Вона говорила з очевидним зворушенням про минулі роки праці і боротьби. Оповіла про те, як вороги кидали колоди під ноги тій жіночій організації, як фізичною працею і фінансовою допомогою Товариство Просвіта помагало при будові Українського Робітничого Дому. Подала, яку суму це товариство дало на страйкуючих у Пасейку, та й і на інші добрі цілі. Розповіла про працю членкинь на українській сцені та про українську школу.

Після того група чотирьох хлопців з вищої школи в Гемтремк, під проводом Володимира Осадчука, відіграла три музичні твори. Група молодих танцюристів, під проводом С. Віхара і Наталії Гаврилюк-Лубянецької, виконала танки — "Катерина", "Гопак-колом" і "Петрусь".

Мала дівчинка, Оля Пахолок, дуже гарно відтанцювала сольо, а С. Віхар і Наталка Лубянецька просто зачарували публику своїм виступом "Ніч у саду". Їх виступ на сцені і танець випали справді артистично.

Балалайкова орхестра, під проводом гр. Ф. Сінкевича, відіграла "Закувала та сива зазуля" та "Ой у лузі" — вязанка українських пісень.

Ціла програма випала дуже гарно. Слухачі неодин раз гучними оплесками викликували артистів на сцену.

У другій частині програми був реферат голови Жіночої Громади з Ню Йорку, Е. Залевської. Т-ка Залевська у своїм рефераті пригадала злидні на рідних землях, через що багато українських людей мусіли виїзджати на чужину, шукати кращої долі. Пригадала ті часи, як наші люде в тяжкім положенні мусіли привикати до нового життя в новім світі, як дівчата тужили за родичами. Порівнявши наше життя в демократичній країні з життям народів, які живуть під диктаторськими режімами, бачимо, що в демократичних країнах жінка стоїть на всіх ділянках нарівні з мужчинами, а в диктаторських державах жінка є невільницею, не тільки свого мужа, але й своєї держави. У диктаторських країнах жінкам дозволено одно, а це приводити діти на світ, щоб диктатори мали з чого творити велику армію та поневолювати інші народи.

Присутні, як привітали т-ку Залевську щирими оплесками, так і довго треваючими оплесками дякували їй за реферат. Т-ка Т. Баран відчитала ряд привітів від оцих організацій: від Української Національної Ради в Америці, від Української Громадської Ради міста Дітройту, від 272-го відділу Українського Робітничого Союза, від 72-го відділу У. Р. С., від 2-го відділу Оборони України, від Жіночого Товариства імені Лесі Українки, від 16-го відділу Оборони України з Ленсинґ, Миш., від Жіночого Товариства імені Лесі Українки з Ню Йорку і від Жіночого Товариства імені Олени Пчілки з Нюарку.

Устні привіти зложили: тов. Соболь від 90-го відділу У. Р. Союза, т. Кунька від Товариства ім. М. Драгоманова, т-ка Віра Осадчук-Шетлерів від Української Театральної Трупи, т. Д. Підгайний від Товариства ім. В. Винниченка і від 154-го відділу У. Р. Союза, т. Н. Онисько від Українського Робітничого Дому і Молодечого Клюбу "Боян". Він вручив теж 10 доларів готівкою, кажучи: це на золоту працю для жіночого Товариства Просвіта.

По вичерпанню привітів була загальна збірка. Відтак Хор Театральної Трупи Сікорського відспівав ще три пісні — "Широкий луг", "Гей ви, стрільці" і "Ми, сини могутньої країни".

У кінцем слові т-ка Т. Баран проголосила вислід збірки, подякувала від Товариства Просвіта приявним за громадну участь та запросила до спільної товариської вечері.

При спільній вечері промовляв т. Соболь про працю Товариства Просвіта на культурній ниві, т. Довгань говорив про працю того товариства в громаді.

Честь і слава вам, товаришки, честь і слава імені вашого Товариства Просвіта за вашу взірцеву громадську працю. Ви відкинули всі колоди зпід ніг і стали на той шлях, що його показав нам Шевченко, Драгоманов і Франко. Дітройтська громада, що заповнила залю по береги на вашім ювилею, тим доказала свою пошану до вашого славного товариства.

М. Красносельський

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР У ПУБЛИЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ

(Ню Йорк, Н. Й.)

Дня 28-го лютого цього року був влаштований Жіночим Товариством імені Лесі Українки Український Вечір в публичній бібліотеці при 10-ій вулиці в Ню Йорку.

Зібраних привитала представниця бібліотеки Місс Меріон Р. Ватсон, а відтак гр-ка Т. Ярмолова відкрила вечір, поясняючи англійською мовою громадський рух серед українського жіноцтва в Америці, а особливо серед жінок, що гуртуються при Жіночій Громаді і жіночій сторінці, яка поки що появляється в Народній Волі. По скінченні вступного слова, гр-ка Ярмолова віддала провід програми вечірка молодій солістці, Ользі Чорній.

Програма цього Українського Вечора складалась зі співів, танців, відчиту й музики. Старанно оброблений англійською мовою відчит виголосила Стефанія Гармаш, зазначуючи, між іншим, що тутешня молодь українського роду поклала собі за ціль внести в загально - американську культурну скарбницю культурні цінности, що їх витворив український нарід на своїй землі, а рівночасно передавати й поширювати на українську землю всі добрі демократичні здобутки громадського устрою й життя американських громадян. Більшу частину програми цього Українського Вечора виконали учні української школи, що є при згаданім товаристві, і котру дбайливо провадить учителька, т-ка Евгенія Залевська. Акомпаніювала до співу пані Л. Ординська.

Крім програми на залі був великий стіл, що радше подобав на велику квітку, заставлений ріжними українськими вишивками. Всіх виконавців програми приявні грімко оплескували. Зібраних громадян було поважне число, коли взяти на увагу те, що цього вечера була велика заметіль. Прибули старші і наймолодші, а це завдяки членам Товариства ім. Лесі Українки, що вміють як слід виконувати свою громадську працю серед загалу, чого брак у нас поступовим чоловічим товариствам. А що найважніше: цього вечера згадане жіноче товариство передало до публичної бібліотеки друковану англійською мовою літературу для інформування американців про українські справи. Крім цього передано до бібліотеки 23 долари на придбання ще більше подібної літератури. За це подякувала українській громаді представниця бібліотеки Місс Меріон Ватсон. Відтак гр-ка Ярмолова подякувала приявним за участь і всі з вдоволенням розходились домів, з захопленням розказуючи собі враження з перебутого Українського Вечора.

Д. К.

НАШ ЮВИЛЕЙ І — ДАЛЬША ПРАЦЯ

День шіснацятого лютого 1941 був великим святом для нас, поступових жінок, і заноситься в рекордах нашого українського жіночого Товариства Просвіта. Двацять років існування товариства проминуло, як один рік! Багато свідомости ми осягнули, працюючи спільно на культурно-освітньому полі: брали активну участь у робітничому рухови, старались поставити на вищому ступні свою організацію, посвячуючи чимало вечерів на научних лекціях, які відбувалися в товаристві, щоб дати можливість бідній імігрантці-жінці зрозуміти своє пониження, визиск її праці капіталом, чи навіть у подружнім житті.

. . . Бо жінка була в дома,
В громаді лиш наймичка,
Потрібна річ, як день, так ніч.
А що вона також людина —
А що вона темна як ніч?
Хіба хто гризся цим бувало?
Хіба на думку кому впало?
Що жінці в темряві марнуєсь вік, —
І що на світі є не лиш чоловік?

Горді ми з того, що йдемо слідами наших передових українських жінок, які посвятили ціле своє життя для визволення жінки-робітниці та селянки там далеко, на рідній землі. Ми радо будемо продовжувати почату ними роботу, на вільній землі Вашинґтона, ширити просвіту між нашим українським жіноцтвом.

Щоб вирвати жінку з темноти, нам треба мати свій журнал, в якім ми могли би обмінюватись думками між собою і з другими жіночими організаціями. Ми знаємо, що на це треба мати фонд, щоб видавати такий журнал.

Отже, як читаємо жіночу сторінку в Народній Волі, бачимо, що свідоме жіноцтво в Нюарку Ню Йорку, Бостоні, Шикаґо, Ленсинґ дало вже фінансовий почин на продовження журналу "Жіночий Голос", який виходив на рідній землі перед теперішньою війною. Жіноче Товариство Просвіта також приступило до так важного громадського діла і ухвалило дати частину приходу з відсвяткування 20-літнього ювилею в сумі 25 доларів на фонд журналу "Жіночий Голос".

Привернім наш журнал до життя! Вступаймо в члени Жіночої Громади! Щоб Жіноча Громада стала взірцем в організації української жінки за океаном.

На цьому місці складаємо щиру подяку всім учасникам, які причинилися до відсвяткування 20-літнього ювилею Товариства Просвіта.

Перше всього дякуємо членам Української Театральної Трупи і диригентови, тов. П. Сікорському, смичковій і трубковій орхестрі. Дякуємо товаришці Е. Залевській, що на наше прохання приїхала до нас в так непогідний час, щоб поділитись з нами організаційними думками.

Щиро дякуємо за надіслані нам привіти, які надійшли від секретаріяту Української Національної Ради в Америці, від Громадської Ради міста Дітройту, від секретаріяту Союза Українських Організацій, від жіночих організацій: Товариства ім. Лесі Українки з Ню Йорку, Товариства ім. Олени Пчілки з Нюарку і Товариства ім. Лесі Українки з Ленсинґ, Миш.

Щиро дякуємо відділам У. Р. Союза: 272-ому — ім. Гр. Чупринки, 90-ому — Радянська Україна, і 72-ому; 2-ому відділови Оборони України в Дітройті і 16-ому відділови Оборони України з Ленсинґ, Миш.; Товариству ім. Михайла Драгоманова, Товариству імені В. Винниченка, Українському Робітничому Домови і Українській Робітничій Театральній Трупі за устні привіти.

Також складаємо щиру подяку всім гостям, місцевим і позамісцевим, головно товаришам з Ленсинґ, за товариське відношення до нашої організації. За ваші щирі жертви, якими ви причинилися до збагачення нашого свята, як морально, так і матеріяльно. По заплаченню наших розходів ми жертви розділили по половині, а саме: на "Жіночий Голос" $25.00 і на дар для Українського Робітничого Дому $25.00.

Заряд Жіночого Товариства Просвіта
Норт Дітройт, Миш.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ

1

Бостон, Масс.

Дня 9-го січня 1941 відбулись місячні збори Українського Жіночого Просвітного Кружка в Бостоні. На зборах товаришки обговорювали ріжні товариські справи, а головно справу Жіночого Голосу. Ми з радістю читаємо Жіночий Голос, що виходить на сторінках Народної Волі.

Ті знимки, що поміщені у Жіночім Голосі, пригадують нам той самий Ж. Г., що виходив в Галичині, у Львові. Як приємно знов побачити гуртки наших жінок і дітей у тих прекрасних вишитих сорочках. Чується щось рідне, своє.

Тут у Сполучених Державах завязалась Жіноча Громада в Ню Йорку, спілка українського жіноцтва в Америці, на зразок краєвої. За старанням цеї організації появився Жіночий Голос.

Українські жінки в Америці і Канаді! Ми повинні приставати до тої спілки, всі як одна, і разом вести далі працю наших сестер, котрим це заборонено, на рідних землях. Нас тут ніхто не переслідує. Збираймо на пресовий фонд так, щоб спільною працею Жіночий Голос став самостійним часописом, бо нам його конечно потрібно.

Присутні товаришки зложили на зборах на фонд Жіночого Голосу: По $1.00: М. Мартин, С. Андроник, С. Захаркевич, Н. Н., К. Погорецька, О. Корецька, П. Ботолінська, С. Брилович, М. Романишин, В. Сідлярчук, С. Носков, П. Пивовар. По 50 центів: М. Кудрик, А. Степасюк. Разом зложили $13.00.

З товариської каси заплачено за 50 чисел Н. В., з жіночою сторінкою, $1.50. Членська вкладка до централі $3.00. Разом вислано до касієрки Жіночої Громади $17.50. Число посвідки АМ-9572971.

Жіночий Кружок у Бостоні є відділом централі Жіночої Громади; наскільки наших сил, ми будемо старатись піддержати почате діло.

П. П., секр.

2

Нюарк, Н. Дж.

Громадяне П. і М. Вакулінські обходили 24-го листопада 1940 р. 25-літній ювилей свого подружжа Занялися вшанованням цього дня їхні діти: дочка Анна і сини Мирослав і Олександер, а помагали їм т-ки Федьчишин, Дорошенко і Стасіцька.

Товариським вечером провадив гр. Стефан Савіцький. Він побажав ювилятам щастя і здоровля на будуче життя. Гр. Іван Зайшлий з Раритан, Н. Дж., закликав гостей, щоб зібрали щось на народні цілі. Збіркою зайнялись т-ки Ф. Дорошенко і А. Стасіцька.

Зложили: обоє Вакулінські $5.00, обоє Дмитруки $2.00. По $1.00: обоє Іванів, обоє Д. Федьчишин, обоє С. Савіцькі, обоє Дорошенки, обоє В. Федьчини, обоє Стасіцькі, обоє Зайшлі, обоє М. Савіцькі, обоє Пиш, обоє І. Ковальчуки, Е. Залевська і Д. Різник. По 50 центів: обоє Мельники, обоє Дзюбаті. Збірка принесла $20.00.

Ухвалено дати $5.00 на українську радіо - програму, а $15.00 на Жіночий Голос.

Громадяне Вакулінські зложили щиру подяку своїм дітям, товаришкам і всім зібраним гостям.

Членкиня Т-ва ім. О. Пчілки

3

Ленсинґ, Миш.

З нагоди Різдвяних Свят зійшлися товаришки і пішли по щирих громадянах з колядою. Заколядували на видання Жіночого Голосу $21.50. Колядувати ходили: А. Наконечна, Марія Мальована, А. Забродська і її донечка, Зиновія Забродська.

Жертвували: О. Корусінський $1.50. По $1.00: М. Мальована, О. Янчевський, М. Ревутський, Е. Горішна, Т. Гуменна, Н. і А. Наконечні, Ф. Ельчук, Нелсон, Стельмах, М. Красносельський, Л. Гудований, Н. Припадистий, Григораш, М. Лівандовський, Т. і А. Забродські, Т. Філь, І. Стенкевич, О. Даниловський. По 50 центів: Л. Гусак, Верест, Ю. Полегонький і Д. Дармограй. Разом $21.50.

За коляду щиро дякує Товариство імені Лесі Українки в Ленсинґ, Миш.

Гроші передано на руки т-ки Евгенії Залевської, голови Жіночої Громади в Америці.

Анна Наконечна

4

Ґрінфілд, Масс.

Шановна пані Залевська:

Я вже збираюсь писати до вас листа, ще від коли появилась перша сторінка Жіночого Голосу. Власне хотіла пожелати вам, як також і Народній Волі, як найліпшого успіху в новім поступі.

Я нераз собі думала, чому наші часописи усі немов лише для мужчин. Певно і жінки менш-більш цікавляться подіями світа, то ж можуть переглянути новинки, але вони хотіли б ще щось іншого в наших часописах бачити. Наприклад, якісь домашні поради, дописи про події серед нашого і американського жіноцтва колись і тепер, оповідання, повчаючі статті, і то не раз на місяць, але бодай раз у тиждень.

Посилаю від себе маленький дарунок ($1.00) на пресовий фонд і желаю, щоб сторінка Жіночого Голосу як найкраще розвивалась.

Анна Янишин

Ізза браку місця треба було, на жаль, відкласти до чергового числа дописи про збірку з Вунсакет, Р. Ай.; Еверет, Масс.; Нюарк, Н. Дж., і з Дітройту. — Редакція Ж. Г.

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАНОК **Фарба в порошку, зі старого краю.**

Вісім (8) красок: червона ясна, червона темна, жовта, помаранчева, зелена ясна, зелена темна, синя і чорна. Ціна за 8 красок $1.00. Віск пчільний і Кістка до писання 25 ц. Краєвий шафран 25 ц.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ "Христос Воскрес" в формі книжечок з віршами, ціна за дозин 60 ц., 50 карток $1.75, 100 карток $3.00. Картки в формі книжечок люксусові, ціна за дозин $1.00. **Зелене листя** до роблення паперових квіток, грос коштує 75 центів.

ПРОПОВІДИ (Слово Боже) о. Юліяна Дзеровича. На всі неділі і свята, 2 томи, брошуроване, ціна $2.00

Ладан (Кадило), для церковного ужитку, фунт ..... .75

Для шторників і продавців відповідний опуст. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th Street, New York, N. Y.

ПРИЙДІТЬ ДО НАС І РОЗМОВТЕСЬ ПО УКРАЇНСЬКИ З УКРАЇНСЬКИМ ПРОДАВЦЕМ

Виставляємо на ПРОДАЖ всі наші вповні відновлені УЖИВАНІ АВТОМОБІЛІ і ТРОКИ. Не тільки АВТОМОБІЛІ і ТРОКИ на нашім просторім подвірі, але таксамо НАЙЛІПШІ УЖИВАНІ АВТОМОБІЛІ під дахом у нашім складі уживаних машин. Не зважаючи на низькі ціни, продаємо кожний НЮАРК МОТОР АВТОМОБІЛІ і ТРОК з нашою

БЕЗУМОВНОЮ ГАРАНТІЄЮ ЗВОРОТУ ГРОШЕЙ

NEWARK MOTORS
Авторизовані продавці
PLYMOUTH * * * DE SOTO
INTERNATIONAL TRUCKS
432-442 South Orange Avenue
Newark, N. J.
Phones: MA. 3-5251 & MA. 3-5252
Питайте за Мирославом Вакулінським

ПОЧУВАЄТЕСЬ ЗЛЕ — НЕ МАЄТЕ ЗАПАЛУ ДО ЖИТТЯ?

Болить вас голова — маєте гази в шлунку?

● Скільки разів маєте запір кишок і терпите болі через гази, злий відих, нудоту під нестравности, вжийте FEEN-A-MINT. Це розвільняюча жвачка, котра має добрий смак, порадить вам на запір легко, а певно. Заживайте перед спанням — а рано почувайте полекшу й ви знову будете почуватися добре. Мільйони людей — молодих і старих, покладається на цей недорогий FEEN-A-MINT. Він поможе й вашій родині. Купіть FEEN-A-MINT нині!

10¢

ЧУДОВЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД РЕВМАТИЧНИХ БОЛІВ

Не терпіть мускулярних болів безпотрібно. Тисячі людей вдоволялися чудовим звільненням від ревматичних болів, від болів у мускулах бедрів, від звихнень і болю м'язів, тільки через натирання Пейн-Експеллером. Цей сензаційний лік приносить славетну полекшу скоро. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером з якорем на опакуванні.

ПЕРШИЙ НАРОДНИЙ ПОГРЕБНИК на Филаделфію й околицю

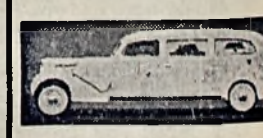

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
Cor. Franklin & Brown Sts., Philadelphia, Pa.
Tel.: Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ